

BAMBU-BAMBOO

Tekstil ve Hazırgiyim Ürünlerinin Etiketlenmesi

İlk 3 ayda maksimumum boya erişen bambu yaklaşık olarak 3-4 yıllık ömre sahiptir. Bambu, tek başına bir elyaf adı olarak kabul edilmeyip bambu selülozunun mekanik işlemler ya da çeşitli kimyasal işlemlerden geçmesinden sonra bir elyaf türüne dönüşebilir. Mekanik işlemler çevreye duyarlı olup daha maliyetlidir. Ancak kimyasal işlem az maliyetli oluşu nedeniyle endüstride daha fazla tercih edilmektedir. Bambu, AB, ABD ve Kanada gibi ülkelerde, tekstil ürünlerinin etiketlenmesi aşamasında jenerik isim olarak kabul edilmemektedir.

ÜLKE Etiketleme şekli	BAMBU İLE İLGİLİ MEVZUAT
ABD “rayon from bamboo”	<p>ABD Ticaret Komisyonu(FTC), bazı tekstil ve hazır giyim ürünlerinin etiketlerinde ve reklamlarında kullanılan bambu elyafından üretilmiştir ifadesi ile ilgili olarak, bu ürünlerin viskoz veya rayon olarak adlandırılması gereken suni elyaftan üretildikleri halde, sadece bambu elyafından üretilmiş gibi gösterilerek, çevreye duyarlı, anti mikrobik ve yeşil ürünler olarak piyasaya sunulması nedeni ile dört firmaya yönelik inceleme başlatmıştır.</p> <p>FTC açıklamasında, bambunun ABD Tekstil elyaflarının Tanımlandırılmasına İlişkin Yasa'da sayılan jenerik elyaf adları içerisinde yer almamasından dolayı bambunun tek başına etiketlerde jenerik isim olarak kullanılamayacağını belirtmiştir. FTC, bambu v.b. doğal elyaftan, <u>çeşitli kimyasal işlemler sonrasında</u> elde edilen elyafların etiketlerde rayon olarak belirtilmesi gerektiği vurgusunu yapmaktadır.</p> <p>FTC açıklamasında son yıllarda ekolojik ürünlere olan talepteki artışı değerlendirmek isteyen üreticilerin rayondan mamul ürünlerini yanlış/yanıltıcı şekilde “100% bambu elyafı” olarak nitelendirdiklerini, bambu v.b. ağaç ve bitkilerde bulunan selülozun çeşitli kimyasal işlemlerden geçerek suni elyaf haline (rayon) getirilmesine rağmen “<i>ecoKashmere,</i>” “<i>Pure Bamboo,</i>” “<i>Bamboo Comfort,</i>” ve “<i>BambooBaby</i>” adı altında pazarlamasının tüketiciyi yanılttığını ifade etmektedir.</p> <p>FTC'nin açıklamasına göre, bambu selülozundan suni elyaf (rayon) üretilmesi aşamasında kullanılan kimyasallar bambunun anti mikrobik ve doğal olma özelliğinin kaybolmasına yol açmaktadır ve uygulanan kimyasal işlemler bu ürünlerin ekolojik olarak nitelenmesini sağlayacak kadar çevre dostu değildir. FTC ayrıca, ürünün anti mikrobik ve ekolojik olarak etiketlenmesi veya bu ifadelerin reklamlarında kullanılabilmesi için, bunun çeşitli testlerle ispatlanması gerektiği vurgusunu yapmıştır.</p> <p>FTC, açıklamasında ayrıca firmalara bir öneride bulunarak bambu selülozundan üretilen ürünler için “<i>rayon made from bamboo</i>” ibaresinin kullanılabileceğini ifade etmektedir.</p>
KANADA “rayon from bamboo”	<p>Bambunun tekstil ve hazır giyim ürünleri etiketlerinde tek başına jenerik isim olarak kullanılamayacağına ilişkin ABD'dekine benzer bir gelişmede 11 Mart 2009 tarihinde Kanada Rekabet Kurulu, tarafından alınan karardır.</p> <p>Kanada Rekabet Kurulu'nun verdiği karara göre, 31 Ağustos 2009 tarihinden sonra Kanada'da pazara sürülen tekstil ve hazır giyim ürünlerinde bulunan etiketlerde “bambu” tek başına jenerik isim olarak kullanılamayacaktır.</p> <p>Kanada Tekstil Etiketleme Yasası (Paragraf 26 (2)(c)) kapsamında bambu selülozundan mamul suni elyaf için geçirdiği işleme göre aşağıdaki şekillerde etiketlenebilir.</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Kupromonyum işlemi:</i> “<i>cupro</i>”, “<i>cupro rayon</i>”, “<i>cuprammonium</i>” veya “<i>cuprammonium rayon</i>”- <i>Viskoz işlemi:</i> “<i>viscose</i>” veya “<i>viscose rayon</i>”- <i>Modifiye edilmiş viskoz işlemi:</i> “<i>modal</i>” veya “<i>modal rayon</i>”

	<p>- Çözücü ekstraksiyon yöntemi: “lyocell” yada “lyocell rayon”</p> <p>Öte yandan, üreticiler çeşitli testlerle desteklenmek şartıyla ürünleri için “doğal olarak anti bakteriyel” ya da ”ultraviyole’den korur” gibi ibareler kullanılabilir.</p> <p>Kanada Rekabet Kurulu, bambu elyafından elde edilen elyaf için üreticilerin “rayon from bamboo” ibaresini kullanabileceklerini ifade etmektedir.</p>
<p>AVRUPA BİRLİĞİ</p> <p>“viskoz” “cupro” “modal” “lyocell”</p>	<p>AB’nin tekstil ürünlerinin etiketlenmesine ilişkin mevzuatlarına göre etiketlerde kullanılacak jenerik elyaf isimleri içerisinde bambu sayılmamaktadır. Ancak ABD ve Kanada’dakinden farklı olarak rayon, AB’de jenerik isim olarak sayılmadığından bambu selülozundan mamul elyaf için, rejenere selülozdan mamul elyaf için kullanılacak “viskoz”, “cupro”, “modal” veya “lyocell” adlarından uygun olan birisi kullanılmalıdır.</p>

İTKİB Genel Sekreterliği AB GB ve Anlaşmalar Şubesi